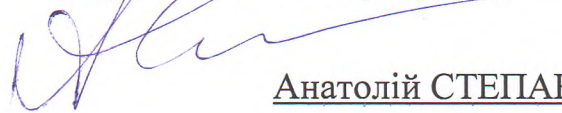

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Анатолій СТЕПАНЮК

«29» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ
підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Правоохоронна діяльність
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна/заочна

Харків 2024 рік

Програма державної атестації – Атестаційного екзамену (з обов'язкових компонентів ОПП) для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, денної/заочної форм навчання.

Розробник:

Завідувач кафедри права, доктор юридичних наук,
професор Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

(підпис)

Професор кафедри права, доктор юридичних наук,
професор Анатолій СТЕПАНЮК

(підпис)

Професор кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент Сергій ЛУКАШЕВИЧ

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від 29. 08.2024 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор _____

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

(підпис)

Програму державної атестації розглянуто і затверджено, на засіданні НМКЗ
Протокол № 1 від «31» серпня 2024 р.

ВСТУП

Державна атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену. Атестаційний екзамен передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 578) та освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність».

Атестаційний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін обов'язкової складової освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», а саме: «Теорія держави і права», «Філософія права», «Кримінальне право України», «Кримінологія та профілактика злочинності», «Оперативно-розшукова діяльність»,

Мета та завдання атестаційного екзамену:

виявити у здобувачів вищої освіти засвоєння положень дисциплін, що входять до програми атестаційного екзамену, їх завдань, функцій та принципів, оволодіння загальним понятійним апаратом, а також навичками правильного застосування їх положень та інститутів при вирішенні практичних задач.

системи вмінь:

- вільно орієнтуватися в структурі чинного законодавства України;
- володіти первинними навичками вирішення питань правоохоронної діяльності, що викликаються конфліктом інтересів учасників правовідносин;
- здійснювати пошук та систематизацію норм права України;
- тлумачити норми законодавчих актів України;
- застосовувати положення законодавства при вирішенні практичних задач правозастосовної діяльності;
- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
- виявляти та аналізувати причини, умови та чинники проблем у сфері правоохоронної діяльності;
- здійснювати початкову правову оцінку суспільно небезпечних діянь, виявляти ознаки правопорушення;
- аналізувати загальний склад правопорушення за ознаками, що закріплені в законодавстві;
- вміти організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності у ситуаціях, що характеризуються не визначеністю умов та вимог у тому числі у сфері убезпечення суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та авіаційного транспорту;
- вміти відмежовувати одне правопорушення від іншого.

1. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Атестація осіб, які закінчують навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестаційний екзамєн проводиться з метою перевірки теоретичної, компетентнісної і практичної підготовки студентів за білетами, складеними у повній відповідності до навчальних програм, викладених в них результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю й мають теоретичну і практичну частину з окремих освітніх компонентів.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Ступінь бакалавра здобувається за освітньо-професійною програмою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після опанування освітньої програми повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2. Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.

СК8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

СК9. Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних у правоохоронній діяльності та убезпечення об'єктів повітряного транспорту.

СК15. Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності вразі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

СК17. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання

зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

СК18. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.

СК19. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

СК21. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності щодо убезпечення суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та авіаційного транспорту.

СК22. Здатність виявляти потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК23. Здатність організувати функціонування системи охорони, контролю території об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК24. Здатність готувати відповідні правові документи за фактами виявлених правопорушень та організовувати заходи щодо ліквідації їх наслідків.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН1 Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН2 Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

ПРН3 Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

ПРН4 Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

ПРН5 Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН6 Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

Комунікація

ПРН7 Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН8 Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

ПРН9 Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

Праворозуміння

ПРН10 Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН11 Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН12 Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

ПРН13 Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

ПРН14 Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН15 Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

ПРН16 Застосовувати заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального злочину чи адміністративного правопорушення.

Правозастосування

ПРН17 Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національної безпеки держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).

ПРН18 Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

ПРН19 Вміти застосовувати процедури надання першої медичної допомоги.

ПРН20 Підтримувати, встановлені на законодавчому рівні, умови дотримання дозвільної системи.

ПРН21 Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

ПРН22 Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Додаткові програмні результати навчання за спеціальністю

ПРН23 Вміння організовувати діяльність щодо убезпечення суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та авіаційного транспорту.

ПРН24 Вміння організовувати спеціальні заходи з охорони правопорядку з використанням систем охорони, контролю території об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

ПРН25 Вміння виявляти потенційно-небезпечних осіб на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

ПРН26 Вміння готувати відповідні правові документи за результатами здійснення адміністративних заходів, СРД та НС(Р)Д та під час оперативно-розшукової діяльності.

2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ

До атестації за напрямом підготовки допускаються здобувачі вищої освіти, які завершили повний курс підготовки за відповідною освітньо-професійною програмою, виконали всі вимоги навчального плану.

Атестаційний екзамен проводиться за індивідуальними завданнями (білетами), складеними у відповідності до робочих програм/силабусів за методикою, визначеною Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» і включає в себе чотири теоретичних питання з дисциплін обов'язкової складової освітньо-професійної програм «Правоохоронна діяльність».

Формами атестаційного екзамену можуть бути: письмова та інтерактивна (з використанням засобів інформаційних дистанційних технологій – Mentor, Zoom), або їх поєднання. Час підготовки до відповіді – до 40 хвилин.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Результати складання екзамену оцінюються за 100 бальною шкалою з

подальшим переводом до національної шкали та шкали ECTS.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні.

– вміти ідентифікувати та розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог убезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, тощо;

– знати поняття, концепції, принципи і методи, які використовуються для реалізації правоохоронної функції інституціями держави;

– знати сучасні технології правоохоронної діяльності та методики системного підходу до вирішення завдань із забезпечення прав і свобод людини, публічної безпеки і порядку, застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

На основі загальних критеріїв, пропонуються наступні конкретні оцінки здобувачів вищої освіти:

«*відмінно*» – здобувач вищої освіти глибоко і в повному обсязі засвоїв увесь програмний матеріал (знання), вичерпно і послідовно, грамотно і логічно його висвітлює (розуміння), тісно пов'язує теорію з практикою (застосування), виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок (аналіз/синтез/оцінка);

«*добре*» – якщо здобувач вищої освіти твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей (знання) у відповіді на запитання, може правильно пов'язати теоретичні положення з практикою (розуміння) та володіє необхідними навичками при виконанні завдань (застосування);

«*задовільно*» – якщо здобувач вищої освіти засвоїв тільки основний програмний матеріал (знання), але не знає окремих подробиць, припускається під час відповіді неточностей та недостатньо правильних формулювань, порушує послідовність у викладенні матеріалу (розуміння);

«*незадовільно*» – якщо здобувач вищої освіти не повністю засвоїв програмний матеріал, припускається суттєвих помилок при відповіді, не може відповісти на додаткові та уточнюючі запитання (знання).

4. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЯК ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Становлення загальнотеоретичної науки про державу і право. Філософія права та енциклопедія права як її попередники. Наступність у розвитку загальнотеоретичних державно-правових знань. Внесок мислителів України у розвиток загальнотеоретичного вчення про державу та право. Роль вчених юристів України у визначенні предмета й структури теорії держави і права як науки й навчальної дисципліни. Предмет теорії держави та права. Особливості предмету теорії держави та права як науки. «Теорія держави» і «теорія права», їх відмінність і єдність.

Методологія теорії держави і права. Метафізика, діалектика (матеріалістична та ідеалістична), ідеалізм (об'єктивний та суб'єктивний), матеріалізм (об'єктивний та суб'єктивний), у пізнанні державно-правових явищ. Логічні прийоми загальнотеоретичного пізнання держави і права (аналіз, синтез, індукція, дедукція тощо).

Загальнонаукові та приватно-наукові методи пізнання держави і права: формально-логічний метод, соціологічний метод, системно-структурний метод, конкретно-історичний метод, статистичний метод тощо). Приватно-наукові методи пізнання держави і права (метод порівняльного правознавства, метод техніко-юридичного аналізу, метод конкретизації, метод інтерпретації тощо).

Склад теорії держави і права, її головні наукові напрями. Структура теорії держави і права як навчальної дисципліни. Понятійний апарат теорії держави і права. Гуманізація загальнотеоретичного наукового знання про державу і право. Знання теорії держави і права як науки і навчальної дисципліни.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВИ

Причини і шляхи виникнення держави. Держава як феномен людського суспільства. Міфологічна теорія походження держави. Релігійна теорія виникнення держави. Патріархальна теорія виникнення держави. Патерналістична теорія виникнення держави. Патримоніальна теорія виникнення держави. Договірна теорія виникнення держави. Психологічна теорія походження держави. Органічна теорія походження держави. Марксистська (матеріалістична, класова, економічна) теорія походження держави. Іригаційна (гідравлічна) теорія походження держави. Демографічна концепція походження держави. Расова теорія походження держави. Кризова теорія походження держави.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДЕРЖАВИ

Поняття держави (у світі різних підходів щодо визначення). Основні ознаки держави. Фундаментальні елементи держави: населення (народ, нація громадяни), територія, публічна влада. Суверенітет держави. Внутрішня і зовнішня сторони суверенітету. Суверенітет народу і його втілення в демократичних державах. Національний суверенітет і право націй на самовизначення. Суверенітет у федеративній державі. Поняття державної влади, її співвідношення з політичною владою. Класові, національні, корпоративні, загально-соціальні фактори і їх місце

в державі. Методи і форми забезпечення державою інтересів суспільства, громадян, національних і соціальних спільнот (груп). Взаємозумовленість і взаємозв'язок держави, політичного, економічного, соціального устрою суспільства. Сутність держави. Аспекти сутності держави. Класове (вузькогрупове) і загальносоціальне у сутності держави. Держава і політичний, економічний, соціальний устрій: їх взаємозв'язок і взаємозумовленість.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ ФОРМИ ДЕРЖАВИ

Наукова класифікація держав світу щодо порядку побудови владних відносин у державі. Поняття форми держави. Складові елементи форми держави: форму державного правління (найстаріший елемент: вченими він став виокремлюватися ще в Стародавній Греції); форму державного устрою (активно вивчається починаючи з XVII – XVIII ст.); форму державно-правового режиму. Форма державного правління. Форма територіального устрою. Форма державно-правового режиму.

Принципи організації та функціонування форми держави (принцип легальності, принцип легітимності, принцип координації елементів форми держави, принцип політичної ефективності).

Сутність держави. Зміст держави. Фактори, які в комплексі формують форму держави. Монократична державна форма. Сегментарна державна форма. Полікратична державна форма.

ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ

Поняття

форми державного правління. Монархія. Ознаки монархічної форми державного правління. Розподіл монархій за обсягом і характером повноважень монарха (необмежена монархія: деспотична монархія та абсолютна монархія; обмежена монархія: станово-представницька монархія, конституційна монархія, дуалістична монархія, парламентська монархія). Республіка. Ознаки республіканської форми державного правління. Типи республік (аристократична республіка, демократична республіка). Основні юридичні ознаки демократичної республіки. Парламентська республіка. Основні ознаки парламентських республік. Президентська республіка, її основні ознаки й особливості. Змішана республіканська форма державного правління, її основні ознаки й особливості. Нетипові (змішані) республіканські форми правління.

ТЕМА 6. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ

Поняття форми державного устрою. Складові форми державного устрою: територіальну організацію населення; розподіл держави на основні складові частини; правове положення територіальних складових держави; принципи побудови взаємовідносин центра та регіонів. Унітарна держава. Юридичні ознаки унітарної держави. Централізована та децентралізована унітарна держава. Автономія. Федерація та її види. Конфедерація, її особливості й ознаки. Союзи держав (співдружність і співтовариство). Протекторат держав. Міжнародний протекторат (опіка).

ТЕМА 7. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ФОРМИ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ

Поняття форми державно-правового режиму. Загальні показники державного режиму. Демократичний державний режим. Його головні ознаки: основне джерело

влади в державі – народ (громадяни); законодавча влада здійснюється виборним колегіальним органом – парламентом; рівність громадян перед законом, гарантованість державою їх прав і свобод; виборність представницьких органів влади населенням; юридично визначена строковість повноважень представницьких органів; розвинена система демократичних інститутів; пряма участь громадян у вирішенні загальних справ; реальне здійснення поділу державної влади; політичний плюралізм із врахуванням інтересів меншин. Різновиди демократичного державного режиму: ліберально- демократичний, консервативно-демократичний, радикально-демократичний. Антидемократичні державні режими. Форми антидемократичного державного режиму: деспотичний державний режим, авторитарний державний режим, тоталітарний державний режим

ТЕМА 8. ФОРМА ДЕРЖАВИ УКРАЇНИ

Форма державного управління в Україні. Форма державного устрою в Україні. Форма державного режиму в Україні.

ТЕМА 9. ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Поняття функцій держави. Визначення основних напрямів діяльності держави. Класифікація функцій держави, їх взаємозумовленість і взаємозв'язок. Функції сучасної Української держави і функції державних органів: їх відмінність і взаємозв'язок. Правові форми здійснення державою своїх функцій. Загально-соціальні, національні та класові фактори у змісті функцій держави. Критерій прогресу в розвитку функцій держави.

ТЕМА 10. ФОРМИ І МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Правові форми здійснення функцій держави. Правотворча діяльність. Правозастосовна діяльність. Правоохоронна діяльність. Організаційні (неправові) форми здійснення функцій держави. Види організаційних (фактичних) форм здійснення функцій держави: організаційно-регламентуюча форма; організаційно-економічна форма; – організаційно-контрольна форма; організаційно-виховна форма. Методи забезпечення функцій держави: метод переконання; методи рекомендації і заохочення; метод примусу.

ТЕМА 11. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ І ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ

Поняття механізму держави, його співвідношення з державним апаратом. Загальні риси державних інституцій, що входять до складу механізму держави (державний орган, державна установа, державне підприємство, збройні сили). Поняття державного апарату, його ознаки. Поняття та ознаки державного органу. Класифікація державних органів. Первинні та вторинні державні органи. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади. Центральні та місцеві державні органи. Органи, що формуються шляхом виборів та призначення. Одноособові та колегіальні державні органи. Принципи організації і діяльності державного апарату: служіння народу, пріоритет прав людини, демократизм, законність, відповідальність, підконтрольність, ефективність. Поділ влади як конституційний принцип організації й діяльності державного апарату. Система стримувань та противаг між гілками державної влади. Поняття державної служби, її види. Державний службовець, посадова особа державного апарату.

Організація влади на місцях. Взаємодія місцевих органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 12. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ОБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА

Сучасні підходи до розуміння права. Доктринальні дефініції поняття «праворозуміння». Ознаки праворозуміння. Праворозуміння як науково-теоретична конструкція (абстрактна модель) та її елементи. Функції праворозуміння. Тип праворозуміння. Поняття, сутність і принципи об'єктивного права. Природу позитивного (юридичного, спеціально-соціального), так і природного (загально-соціального) права. Об'єктивне право. Суб'єктивне право. Ознаки права. Цінність права. Принципи права. Функції та структура об'єктивного права. Ознаки функцій права. Структура права. Елементи структури права.

ТЕМА 13. СИСТЕМА ПРАВА ТА СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА

Норма права: поняття, структура та види. Ознаки норм права. Співвідношення норми права з нормами моралі, корпоративними, релігійними, політичними нормами. Критерії класифікації та види норм права. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Класифікація гіпотез, диспозицій, санкцій: критерії та види. Спеціалізовані норми права: природа та особливості. Способи (прийоми) викладення елементів норм права в приписах статей нормативно-правових актів. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта. Поняття та елементи системи права. Ознаки системи права. Структура системи права. Галузь права. Ознаки галузі права. Класифікація галузей права. Інститут права. Види інститутів права. Система законодавства та її співвідношення із системою права. Ознаки системи законодавства. Структура системи законодавства. Систематизація законодавства. Кодифікація. Консолідація.

ТЕМА 14. ПРАВОТВОРЧІСТЬ ТА ФОРМИ (ДЖЕРЕЛА) ПРАВА

Правотворчість: суб'єкти, види та стадії. Ознаки правотворчості. Принципи правотворчості. Класифікація правотворчості. Поняття та основні види форм (джерел) права. Нормативно-правовий акт. Правовий звичай. Судовий чи адміністративний прецедент. Нормативний договір. Релігійні тексти. Правова доктрина. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки та види. Основні ознаки нормативно-правового акта. Види нормативно-правових актів. Класифікація законів. Конституція України. Закони та підзаконні нормативно-правові акти. Дія нормативно-правових актів у просторі, часі та за колом осіб.

ТЕМА 15. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Поняття та форми реалізації норм права. Ознаки реалізації норм права. Форми реалізації норм права. Застосування норм права: поняття, стадії, вимоги. Ознаки застосування норм права. Форми застосування норм права. Стадії застосування норм права. Вимоги до застосування норм права. Правозастосовні акти: поняття, ознаки, види. Вимоги до оформлення письмового правозастосовного акта. Тлумачення норм права: поняття, види, способи. Офіційне тлумачення норм права. Нормативне тлумачення норм права. Казуальне тлумачення норм права. Неофіційне тлумачення норм права. Компетентне тлумачення норм права. Буденне тлумачення норм права. Буквальне тлумачення норм права. Обмежувальне тлумачення норм права. Розширювальне тлумачення

норм права. Граматичний спосіб тлумачення норм права. Історичний спосіб тлумачення норм права.

ТЕМА 16. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

Поняття, ознаки та види правовідносин. Передумови виникнення, зміни і припинення правовідносин. Загальні (матеріальні) передумови виникнення, зміни і припинення правовідносин. Спеціальні (юридичні) передумови виникнення правовідносин. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Юридичні факти. Правосуб'єктність. Правоздатність. Дієздатність. Деліктоздатність. Правовий статус. Юридичні факти: поняття та класифікація. Функції юридичних фактів. Критерії класифікації юридичних фактів. Правові аксіоми.

ТЕМА 17. ПРАВОВА ПОВЕДІНКА

Поняття, ознаки та види правової поведінки. Класифікація правової поведінки. Поняття, ознаки та види правомірної поведінки. Правомірна поведінка працівників поліції. Поняття та види правопорушень. Юридичний склад правопорушення. Об'єктивно протиправне діяння. Ознаки злочинності. Класифікація злочинності.

ТЕМА 18. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття, ознаки та види юридичної відповідальності соціальна відповідальність. Конституційно-правова відповідальність. Кримінально-правова відповідальність. Адміністративно-правова відповідальність. Цивільно-правова відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Міжнародно-правова відповідальність. Принципи та функції юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності.

ТЕМА 19. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЙОГО МЕХАНІЗМ

Правове регулювання: поняття, способи, методи, типи, предмет. Методи правового регулювання. Типи правового регулювання. Стадії правового регулювання. Поняття механізму правового регулювання. Види і характеристика елементів механізму правового регулювання. Акти безпосередньої реалізації прав і обов'язків. Законність: поняття, ознаки, принципи та система гарантій. Поняття правопорядку, його ознаки, зміст, структура, функції та принципи.

ТЕМА 20. ПРАВОВА СИСТЕМА. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Правова система: поняття, структура, функції. Основні ознаки правової системи. Романо-германська (континентальна) правова сім'я. Англо-американська правова сім'я (сім'я загального права). Мусульманське (ісламське) право. Традиційно-звичаєва правова сім'я.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Поняття теорії держави і права як фундаментальної юридичної науки, навчальної дисципліни.

2. Предмет і методологія теорії держави та права.
3. Визначення функцій теорії держави і права.
4. Види функцій теорії держави та права. Комунікативна функція теорії держави та права.
5. Прогностична функція теорії держави та права.
6. Співвідношення методів і функцій теорії держави та права.
7. Система юридичних наук і місце в них теорії держави та права.
8. Методологія юридичної науки: філософський, загально-науковий і спеціальний рівні. Формально-догматичний метод.
9. Поняття та ознаки держави.
10. Сутність та соціальне призначення держави.
11. Суверенітет держави: поняття, ознаки та нормативно-правова регламентація.
12. Суверенітет держави, суверенітет народу, суверенітет нації: питання співвідношення та взаємодії.
13. Повноваження президента змішаної республіки та доктрина «прихованих» президентських повноважень.
14. Загальна характеристика Конституції України (зі змінами і доповненнями станом на квітень 2021 р.).
15. Політична система суспільства: поняття, основні функції та елементи.
16. Місце і роль держави в політичній системі України.
17. Сформулюйте поняття та охарактеризуйте основні ознаки держави.
18. Типи республік (аристократична республіка, демократична республіка).
19. Монархія. Ознаки монархічної форми державного правління.
20. Розподіл монархій за обсягом і характером повноважень монарха (необмежена монархія: деспотична монархія та абсолютна монархія; обмежена монархія: станово-представницька монархія, конституційна монархія, дуалістична монархія, парламентська монархія).
21. Принципи організації та функціонування форми держави.
22. Взаємозв'язки між формою держави та її сутністю, змістом та історичним типом.
23. Поняття та класифікація функцій держави.
24. Внутрішні функції держави: поняття і зміст.
25. Зовнішні функції держави: поняття та зміст.
26. Форми і методи здійснення функцій держави.
27. Поняття та елементи форми держави.
28. Фактори, які в комплексі формують форму держави.
29. Монократична державна форма.
30. Сегментарна державна форма.
31. Полікратична державна форма.
32. Поняття та види форми державного правління.
33. Поняття та види форми державного устрою.
34. Поняття та види форми державно-правового режиму.
35. Механізм держави як система державних організацій.

36. Поняття та структура державного апарату України.
37. Принципи організації та функціонування апарату держави.
38. Поняття та ознаки органів держави.
39. Види органів держави. Поняття та ознаки правової держави.
40. Поняття та ознаки соціальної держави.
41. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Принцип поділу влади та його конституційне втілення в Україні.
42. Поняття, структура і функції громадянського суспільства.
43. Типи співвідношення держави і громадянського суспільства. Поняття і структура політичної системи суспільства.
44. Партії в політичній системі суспільства. Держав в політичній системі суспільства.
45. Поняття і ознаки правової держави.
46. Поняття і ознаки соціальної держави.
47. Право: поняття і сутнісні ознаки. Загальносоціальне та юридичне право.
48. Функції права та його соціальна цінність.
49. Поняття і значення праворозуміння. Головні підходи до праворозуміння.
50. Теорія природного права.
51. Юридичний позитивізм і нормативізм.
52. Сучасні підходи до розуміння права.
53. Посткласична парадигма у теоретичному правознавстві.
54. Поняття і класифікація принципів права. Юридичні принципи права.
55. Верховенство права: поняття, зміст і шляхи забезпечення в Україні.
56. Поняття соціальної норми: сутність, ознаки, класифікація.
57. Правові норми в системі соціальних норм.
58. Право і мораль: поняття і співвідношення.
59. Поняття, ознаки і структура норми права. Диспозиція в структурі норми права. Види диспозицій. Гіпотеза в структурі норми права. Види гіпотез.
60. Санкція в структурі норми права. Види санкцій.
61. Поняття і види норм права. Спеціалізовані норми права.
62. Джерела (форми) права: поняття, види та співвідношення в сучасних системах права.
63. Нормативний акт як джерело права: поняття та особливості використання в сучасних системах права.
64. Правовий прецедент як джерело права: поняття та особливості використання в сучасних системах права.
65. Поняття, ознаки і види законів, їх місце в системі джерел права України.
66. Поняття і види конституцій, їх місце в системі законодавства.
67. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, види, юридичні властивості. Дія нормативно-правових актів.
68. Поняття і структура системи права.
69. Галузі права: поняття, види, місце в системі права. Правовий режим. Інститути права: поняття, види, місце в системі права.

70. Правовідносини: ознаки, види, підстави виникнення.
71. Поняття і структура правових відносин.
72. Суб'єкти правових відносин. Правосуб'єктність.
73. Поняття і види об'єктів правових відносин.
74. Поняття, ознаки і види правової поведінки.
75. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки.
76. Поняття, склад і види правопорушень.
77. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.
78. Загальні принципи, мета і функції юридичної відповідальності.
79. Поняття і види тлумачення норм права.
80. Інтерпретаційно-правові акти: поняття, юридичні властивості, види.
81. Тлумачення норм права за обсягом їх правового змісту.
82. Правопорядок: поняття, зміст та шляхи зміцнення в Україні.
83. Співвідношення права, законності і правопорядку.
84. Громадський порядок і правопорядок. Гарантії законності та правопорядку.
85. Поняття і функції правосвідомості. Структура правосвідомості. Види правосвідомості. Проблема співвідношення правосвідомості та права.
86. Правова культура: поняття та структура. Поняття і види деформацій правосвідомості.
87. Правовий нігілізм: поняття, причини виникнення і шляхи подолання.
88. Поняття правового регулювання. Правовий вплив.
89. Способи, методи і типи правового регулювання. Правовий режим.
90. Види правового регулювання.
91. Механізм правового регулювання: поняття і структура. Ефективність правового регулювання.
92. Поняття і структура правової системи.
93. Правова сім'я.
94. Романо-германська правова сім'я: загальна характеристика.
95. Англосаксонська правова сім'я: загальна характеристика.
96. Сім'я релігійного права: загальна характеристика.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Скакун О.Ф. Теорія права і держави. Підручник. Алерта. 2021. 528 с.
2. Загальна теорія права: підруч. для студ.-юристів / за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 568 с.
3. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
4. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. 2020. 584 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. Вип. 84/редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2019. 72 с.

2. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. Вип. 85/редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. 280 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Х. : Право, 2016. Т.3 : Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права імені В.М.Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. 2017. 952 с.
4. Великанова М.М., Великанов О.Ю., Половко І.В. Теорія держави та права: Навч.-метод. посібник/Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2006. 164 с.
5. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: Монографія. К., 2001.
6. Вступ до теорії правових систем/За заг. ред. О.В.Зайчука, Н.М.Онщенко: Монографія. К.: Видавництво „Юридична думка”, 2006. 432 с.
7. Гелей С.Д. Політико-правові системи світу: навчальний посібник. К.: Знання. 2006. С. 669.
8. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації: монографія: УЗт./за заг. ред. акад. НАН України Ю.С.Шемшученка та акад. НАПрН О. В. Скрипнюка / Т.2: Доктринальний вимір галузевих засад функціонування громадянського суспільства в Україні. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. 588 с.
9. Гусарєв С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави: навч. посібник/ Київський національний ун-т внутрішніх справ. К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 270 с.
10. Демічева В.В. Правова культура та правосвідомість: взаємозв'язок та взаємовплив // Держава і право: Зб. наук. пр. К., 2005. Вип. 28: Юридичні і політичні науки. С. 119-125.
11. Дідич Т. О. Правоутворення в Україні: теоретико-правові та практичні аспекти: Монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 492 с.
12. Доценко О.Л. Історія мови українського правочинства: Посібник/ МВС України. НАВСУ. К., 2005. 142 с.
13. Енциклопедія міжнародного права: УЗт./редкол.: Ю.С.Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Т. №. 3 М – Я. Київ: Академперіодика. 2019. 992 с.
14. Теорія держави і права : підручник / за вимогами кредитно-модульної системи навчання/ Є.О.Гіда, Є.В.Білозьоров, А.М.Завальний та ін.; за заг. ред. Є.О.Гіди. К.: ФОПО.С.Ліпкан, 2011. 576 с.
15. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посібник. 2-е вид. перероб. і доп. / Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В. О. Боняк. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2018. 263 с.
16. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р.А. Калюжний, С.М.Тимченко, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша. К.: Видавець Паливода А.В., 2007. 296 с.
17. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

18. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Юрінком Інтер, 2008. 688с.

19. Копиленко О.Л., Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Оніщенко Н.М., Бобровник С.В. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб./МОН України. К.:Юрінком Інтер, 2008. 400с.

20. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посібник для підготовки до держ. іспитів. К.: КНТ, 2009. 320с.

21. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. й доповн./М.В. Кравчук (авт.-упоряд.). К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2014. 608с.

22. Кривицький Ю. В. Правила правозастосовної юридичної аргументації. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2019 р.) /МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультат. місія Європейського Союзу. Харків, 2019. С. 107–109.

23. Кривицький Ю. В. Юридична аргументація: доктринальне розуміння та методологічний потенціал. Філософські та методологічні проблеми права. Київ, 2019. № 2(18). С. 36–45

24. Місцеве самоврядування в Україні та зарубіжних державах: порівняльно-правові аспекти: монографія / за загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О. В. Батанова, доктора юридичних наук, професора О. В. Марцеляка, доктора юридичних наук, професора А. Берлінгуера: Київ: Вид-во «ОСНОВА», 2020. 672 с.

25. Мозоль Н. І. Перспективи розвитку правової системи України. Електронний збірник матеріалів Круглого столу «Національні правові системи в умовах глобалізації (пам'яті професора О. Г. Мурашина)» (Київ, Національна академія внутрішніх справ, кафедра теорії держави та права; 21 березня 2019 року). С. 89 – 91.

26. Ортинський В.Л., Грищук В.К., Мацько М.А., Буряк В.Я., Грищук О.В., Долинська М.С. Основи держави і права України: підручник. К.: Знання, 2008. 583с.

27. Пендюра М.М. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів /Київський національний ун-т внутрішніх справ. К.: ТЕКСТ, 2008. 188 с.

28. Петришин О. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С. та ін. Теорія держави і права; за ред. О.В.Петришина. Х.: Право, 2015. 368 с.

29. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.

30. Петришин О. Демократичні засади правової соціальної держави // Право України. 2013. №8. С. 63-71.

31. Петришина М. Акти органів і посадових осіб органів місцевого самоврядування: сутність та особливості // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. праць . 2012. № 1(68) . С. 66-76.

32. Пікуля, Т.О. Механізм держави: ретроспективний огляд та сучасні наукові тенденції визначення // Право і суспільство. 2010. № 2. С. 9-15.
33. Полонка, І. Норма права як основа його нормативності // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 8. С. 128-131.
34. Середа Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. К.: КНТ, 2009. 184 с.
35. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 4-те вид., доп. і перероб. Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. 524 с.
36. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. Х.: Еспада, 2006. 776 с.
37. Скрипнюк, О. Державний суверенітет: генеза доктрини та визначення поняття (частина перша) // Публічне право. 2013. № 2. С. 6-12.
38. Солдатенко О. Право і державна влада: проблема легітимності // Філософія права і загальна теорія права. 2012. №1. С. 167-176.
39. Соляр С. П. Громадянське суспільство: загальнотеоретичні підходи до визначення // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України. Х. : Право, 2013. 2013 р. №1(72). С. 271-279.
40. Сухонос В. Статус глави держави в умовах демократичного режиму // Право України. 2013. №8. С. 106-113.
41. Теплюк М. Деякі питання методології визначення поняття введення закону в дію // Віче : Теорет. і громадсько-політ. Журнал. 2012. № 7. С.10- 13.
42. Теорія держави і права : навч. посіб. / О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін. ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : КондорВидавництво, 2016. 332 с.
43. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 184 с.
44. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В., Бенедик Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / М.В. Цвік (ред.). Х. : Право, 2009. 583с.
45. Хоменко, О. В. Виконавча влада за умов президентської республіки // Право і суспільство. 2013. № 5. С. 29-39.
46. Чиркин В. Формаційно-цивілізаційний підхід до класифікації правових систем і сімей//Порівняльнеправознавство.2012.№4.С.63-83.
47. Шатіло В. Органи виконавчої влади у структурі конституційного механізму державної влади // Право України. 2012. №8. С. 341-347.
48. Шилінгов В. С. Поділ права на приватне та публічне як фундаментальна засада правової системи демократичного суспільства // Часопис Київського університету права. 2012. №1. С.48-51.
49. Шило С. М. Законність у діяльності публічної адміністрації: термінологічний апарат дослідження // Митна справа (Митний комплект) : Митні

правила. 2013. № 2 (ч. 2, кн. 1). С. 184-189.

50. Шуліма А. О. "Чинність" та "дія" закону: розмежування понять // Держава і право. Юрид. і політ. науки: зб. наук. пр. 2011. Вип. 51. С. 60-71.

51. Щербанюк О. Проблема реалізація народного суверенітету в умовах конституційної модернізації // Право України. 2012. № 9. С. 291-301.

Інформаційні ресурси:

<http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України

<http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України

<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

<http://mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ

<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

<http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень.

4.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ ПРАВА»

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

Граничні підстави права як предмет філософії права. Становлення філософії права як самостійної галузі знання (Г. Гроцій). Особливості філософського підходу до права. Мета і завдання філософії права. Філософія права в системі наук.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ ПРАВА

Співвідношення понять "право" і "закон". Специфіка правових норм: теорія примусу, теорія визнання, теорія рішення конфлікту через суд. Структура права: право як єдність норм і принципів (Р. Дворкін); право як єдність первинних і вторинних правил (Г. Харт). Право і звичай, право і мораль, право і релігія.

ТЕМА 3. ТЕОРІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА

Поняття «природне право» в його співвідношенні з поняттям «позитивне право». Основні природно-правові концепції античності, середньовіччя і Нового часу. Вплив ідей природного права на розвиток права: моральна критика права і держави. Вплив раціонального природного права на формування принципів нейтрального ставлення держави до релігії, поділу влади, природних прав людини та принципу народного суверенітету. Сучасна критика теорій природного права. Теорія справедливості як спадкоємиця традиції природного права.

ТЕМА 4. ПРАВОВИЙ ПОЗИТИВІЗМ

Загальна характеристика правового позитивізму: заперечення необхідного зв'язку між мораллю і правом, абсолютизація ролі держави по відношенню до права. Соціально-культурні коріння правового позитивізму. Критика правового позитивізму. Командна теорія права Джона Остіна та її критика. «Чисте» вчення про право Ганса Кельзена і його критика.

ТЕМА 5. ПРИНЦИПИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА. СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Концепція внутрішньої моралі права Л. Фуллера - перше формулювання і обґрунтування принципів верховенства права. Принципи законності: принцип загальності, принцип відкритості, вимога уникати законів зі зворотною силою, вимога ясності та зрозумілості законів, вимога уникати протиріч у законах, заборона на вимогу неможливого, заборона на часту зміну законів, обов'язковість дотримання законів представниками влади. Основна мета принципів законності. Справедливість як основна правова цінність. Аспекти справедливості. Формальна (юридична) справедливість: рівність перед законом. Юридична справедливість як мінімум справедливості та умова реалізації принципу свободи. Основні принципи процесуальної справедливості. Змістовна (політична) справедливість.

ТЕМА 6. ПРОБЛЕМА ОБҐРУНТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Право і права. Поняття і класифікація прав: негативні та позитивні права. Особливість прав людини. Дополітичний характер прав людини. Права людини як підстава легітимності держави та обмеження її влади. Теорія природних прав Дж. Локка як перше вчення про права людини. Умови реалізації прав людини. Види прав людини: громадянські права, політичні права, економічні права, соціальні права, культурні права. Покоління прав людини. Роль боротьби за права людини у відкритті та фіксації прав людини. Історія прав людини. Проблема обґрунтування прав людини. Зростання значення прав людини у зв'язку з глобалізацією. Виклики правам людини: заперечення універсальності прав людини, трактування їх як прояву культурного імперіалізму, ідея культурного релятивізму. Критика універсалізму з боку постмодернізму і комунітаризму. Стратегії обґрунтування прав людини. Пошук сумісності прав людини з елементами власної культури. Культурно-нейтральна легітимація прав людини: на основі ідеї людської гідності (Дж. Ролз, Ю. Хабермас, Ф. Фукуяма); трансцендентально-антропологічне обґрунтування (О. Гьофе).

ТЕМА 7. ПРОБЛЕМА ПОКАРАННЯ.

Каральна модель правосуддя: зведення мети кримінального права до покарання. Функції покарання: відплата за злочин, превентивність, символічна функція. Розуміння злочину в каральній моделі. Історія уявлень про злочин і покарання. Причини витіснення общинного правосуддя каральною моделлю в Новий час.

ТЕМА 8. ВІДНОВЛЮВАЛЬНЕ ПРАВОСУДДЯ.

Криза карального правосуддя. Тюремний бум, його причини, економічні та гуманітарні наслідки. Відновлювальне правосуддя як альтернатива покарання. Мета відновлювального правосуддя, розуміння злочину, фокус на відносини

правопорушника і жертви. Потреби постраждалого і відновлення особистості злочинця. Практика відновлювального правосуддя. Відновлювальне правосуддя і громадянське суспільство. Комплементарність відновлювального і карального правосуддя. Перспективи та перешкоди для розвитку відновлювального правосуддя.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Предмет філософії права та її функції.
2. Місце та значення філософії права у системі правничих наук
3. Основні підходи до розкриття сутності предмету філософії права.
4. Системні дослідження духовної природи права.
5. Природне та позитивне право.
6. Філософія і право.
7. Право і закон.
8. Право як свобода.
9. Право як справедливість.
10. Право як формальна рівність.
11. Проблема співвідношення формальної та фактичної рівності.
12. Історія філософії права.
13. Філософсько-правові дослідження античності.
14. Проблема справедливості у філософії Платона.
15. Проблема справедливості у філософії Аристотеля.
16. Філософсько-правові ідеї періоду Стародавнього Риму.
17. Середньовічні уявлення про природу права (А. Августин, Т. Аквінський).
18. Право в добу Відродження (Н. Макіавеллі, Т. Мор).
19. Філософія права Нового часу.
20. Ш. Монтеск'є «Про дух законів».
21. Г. Гроцій про природне та позитивне право.
22. Філософсько-правове вчення І. Канта.
23. Праця Г. Гегеля «Основи філософії права», її структура.
24. Проблема свободи у «Г. Гегеля».
25. Філософсько-правові ідеї гегельянців (К. Маркс).
26. Російські неогегельянці (Б. Чічерін, П. Новгородцев).
27. Неокантіанські концепції філософії права.
28. Позитивізм та неопозитивізм про право і закон.
29. Екзистенційна філософія права.
30. Феноменологічна філософія права.
31. Психоаналітична інтерпретація сутності правовідносин.
32. Основні напрями філософії права XX ст.
33. Правові ідеї в українській філософській думці.
34. «Філософія серця» як світоглядно-методологічний фундамент національної філософії права (Г.Сковорода, П.Юркевич).

35. Філософсько-правові погляди українських політичних мислителів ХІХ - початку ХХ ст. (М.Драгоманов, І.Франко, М.Грушевський та ін.)
36. Ідеї правової держави, справедливості у працях П. Ліницького.
37. Філософсько-правові ідеї Б.Кістяківського: методологія права, теорія соціальної правової держави, правосвідомість.
38. Легітимація як філософське поняття.
39. Онтологія права.
40. Форми існування права.
41. Юснатуралістичний підхід до праворозуміння.
42. Персоналістичне право.
43. Правова культура особи.
44. Співвідношення права і закону в лібертально-юридичній концепції.
45. Правова гносеологія.
46. Поняття істини в праві.
47. Неправовий закон як особливий вид несвободи.
48. Гносеологія легізму.
49. Особистість як першоджерело права.
50. Свобода вибору як умова існування і підстава відповідальності особи.
51. Аксіологія права.
52. Право і держава як необхідні форми свободи.
53. Проблеми становлення правової держави в сучасній Україні.
54. Права і свободи людини в сучасній Україні.
55. Правосвідомість особи в сучасній Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андреев Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В., Павлишин О. В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації : Вид. 2-е, перероб. та доп. – К. : НАВС, 2013. – 224 с. – Бібліогр. : с. 224.
2. Бачинін В. А., Панов М. І. Філософія права: Підручник. – К. : Видавничий дім - ІН ЮРЕ, 2006. – 472 с.
3. 3. Нерсисянц В. С. Філософія права: Короткий навчальний курс - М.: Юр. Норма, НІЦ ІНФРА-М, 2016. – 256 с
4. Філософія права: проблеми та підходи: Навч. посіб. для студ. спец. «Правознавство» / П. М. Рабінович, С. П. Добрянський, Д. А. Гудима та ін. ; П. М. Рабінович (заг.ред.). – Л., 2005. – 290с.
5. Філософія права: Навч. посіб. / О. О. Бандура, С. А. Бублик, М. Л. Заінчковський та ін.; за заг. ред. М. В. Костицького та Б. Ф. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.
6. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2017. – 208 с.

Додаткова:

7. Борко А. Л. Поняття державної влади як основи в розумінні судової влади право і безпека. – 2011. – № 5 (42). – С. 11-15

8. Бандурка А. М., Друзь В. А. Психологія влади: Учеб. посібник для вузів. – Харків: Ун-т внут. справ, 1998. – 328 с.
9. Головащенко О. С. Соціальна та правова держави: аналіз співвідношення моделей // Форум права. – 2010. – № 1. – С. 50-55
10. Гулевич О. А. Теоретичний аналіз та досвід емпіричного дослідження правосвідомості як сукупності соціальних уявлень про право // Світ психології. – 1999. – № 3. – С. 120-131
11. ЕлЛінк Г. Загальне вчення про державу / Вступ. ст.: Козліхін І. Ю. - С-Пб. : Юрид. центр Прес, 2004. – 752 с.
12. Капустіна Н. Б. Класичний і неklasичний підходи у філософсько-правовому дослідженні феномену влади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. – Київ, 2005 – 13 с.
13. Лебедева О. В. Правова держава: поняття та принципи // Альманах права. - 2012. - Вип. 3. – С. 203-207
14. Луцький А. І. Правосвідомість юриста як суб'єктивне відображення чинної правової ідеології // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2014. – № 2. – С. 50-60
15. Максимов С. І. Універсальне і національне у ціннісному вимірі права // Актуальні проблеми держави і права. – 2008. – Вип. 40. – С. 97-101.
16. Мануйлов Є. М. Філософсько-правові концепції виникнення та розвитку правової держави // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2016. – № 4 (31). – С. 71-80
17. Орденов С. С. Глобалізаційні трансформації правової свідомості суспільства: соціально-філософський аспект : дисс. ... канд. філос. наук. – Київ, 2016. – 237 с.
18. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. - М.: Фенікс, Міжнародний фонд «Культурна ініціатива», 1992. – Т. 1 – 448 с.; Т.2 – 528 с.
19. Рікер П. Ідеологія та утопія. – К. : Дух і літера, 2005. – 386 с.
20. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. – К. : ТанDEM, 1996. – 240 с.
21. Цалін С. Д. Принцип свободи волі в історії соціальної філософії та філософії права – Х. : Основа, 1998. – 328 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
2. Газета «Урядовий кур'єр» URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/>
3. Газета «Юридична практика» URL: <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
6. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu>

4.3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, її ознаки, предмет та метод правового регулювання. Система кримінального права, завдання, функції та принципи. Співвідношення кримінального права з суміжними галузями права.

ТЕМА 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття та ознаки закону про кримінальну відповідальність, його завдання та функції. Структура кримінально-правової норми, види диспозицій та санкцій. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність та класифікація видів такого тлумачення за різними підставами. Принципи дії закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ

Поняття кримінальної відповідальності, її ознаки, форми реалізації кримінальної відповідальності. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Підстави кримінальної відповідальності.

ТЕМА 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття кримінального правопорушення в науці кримінального права, та законодавстві України. Умови визнання діяння, що містить формальні ознаки кримінального правопорушення малозначним. Класифікація кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення, поняття та ознаки. Класифікація складів кримінальних правопорушень.

ТЕМА 5. ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту кримінального правопорушення, класифікація та значення. Предмет кримінального правопорушення. Співвідношення об'єкта та предмета кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, поняття та ознаки. Суспільно небезпечне діяння. Види та форми суспільно небезпечного діяння. Суспільно небезпечні наслідки. Причинний зв'язок у кримінальному праві. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

ТЕМА 6. СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Види суб'єктів кримінального правопорушення. Неосудність. Вік кримінальної відповідальності. Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Вина, форми вини. Мотив та мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

ТЕМА 7. СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення.

Особливості кримінальної відповідальності за готування і замах на вчинення кримінального правопорушення та умови звільнення від кримінальної відповідальності при добровільній відмові при незакінченому кримінальному правопорушенні.

ТЕМА 8. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ПОНЯТТЯ СПІВУЧАСТІ, ЇЇ ознаки. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Форми співучасті. Види співучасників. Поняття та ознаки організатора, виконавця, підбурювача та пособника кримінального правопорушення, особливості їх відповідальності.

ТЕМА 9. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки множинності кримінальних правопорушень, особливості її соціальної характеристики. Поняття одиничного кримінального правопорушення, його види. Ознаки повторності, сукупності, рецидиву. Інші види множинності.

ТЕМА 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, їх види та значення. Загальні ознаки необхідної оборони. Ознаки правомірного заподіяння шкоди у стані необхідної оборони. Види ексцесу необхідної оборони та відповідальність за нього. Уявна оборона та вирішення питання про відповідальність при уявній обороні. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання законного наказу або розпорядження. Виправданий ризик. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

ТЕМА 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття, правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Систематизація та класифікація видів звільнень від кримінальної відповідальності. Загальні кримінально-правові наслідки звільнення особи від кримінальної відповідальності. Характеристика окремих видів звільнень від кримінальної відповідальності, їх особливості та порядок здійснення. Правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.

ТЕМА 12. ПОКАРАННЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Поняття покарання та його місце серед форм реалізації кримінальної відповідальності. Цілі покарання. Система та види кримінальних покарань. Загальні засади призначення покарання. Поняття покарання та його місце серед форм реалізації кримінальної відповідальності. Цілі покарання. Система та види кримінальних покарань. Загальні засади призначення покарання. Примусові заходи медичного характеру, їх види. Примусове лікування. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Примусові заходи виховного характеру, що застосовуються до неповнолітніх.

ТЕМА 13. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від покарання та його відбування. Класифікація видів звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від

покарання за хворобою. Амністія та помилування.

ТЕМА 14. СУДИМІСТЬ ТА ЇЇ ЗНЯТТЯ І ПОГАШЕННЯ

Судимість. Поняття, ознаки та правові наслідки судимості у кримінальному праві України. Погашення судимості. загальні умови та строки погашення судимості. Зняття судимості. Підстави (умови) та порядок зняття судимості.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Поняття, завдання та система кримінального права.
2. Наука кримінального права як галузь правознавства.
3. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення.
4. Структура закону про кримінальну відповідальність.
5. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Види тлумачення.
6. Принципи дії закону про кримінальну відповідальність в просторі, їх зміст.
7. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
8. Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність у часі.
9. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Критерії відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень.
10. Визначення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві (формальне, матеріальне, формально-матеріальне): їх сутність.
11. Класифікація кримінальних правопорушень та її значення.
12. Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення.
13. Поняття кримінальної відповідальності та її підстави. Форми реалізації кримінальної відповідальності.
14. Поняття складу кримінального правопорушення та його ознаки і значення.
15. Поняття об'єкту та предмету кримінального правопорушення.
16. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення.
17. Поняття і значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення, її ознаки.
18. Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність), його ознаки.
19. Значення непереборної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність.
20. Суспільно небезпечні наслідки: поняття, види, кримінально-правове значення.
21. Причинний зв'язок в кримінальному праві, його значення та види.
22. Спосіб, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення, як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення, їх значення.
23. Поняття суб'єкту кримінального правопорушення. Його ознаки.
24. Осудність, поняття та її критерії. Наслідки визнання особи неосудною.
25. Обмежена осудність, поняття і значення.

26. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.
27. Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
28. Поняття і значення вини в кримінальному праві. Форми вини та їх значення.
29. Прямий умисел, його інтелектуальний та вольовий моменти.
30. Непрямий умисел, його інтелектуальний та вольовий моменти. Відмежування прямого умислу від непрямого.
31. Інші види (підвиди) умислу.
32. Кримінально протиправна самовпевненість: її інтелектуальний та вольовий моменти. Відмежування кримінальної протиправної самовпевненості від непрямого умислу.
33. Кримінально протиправна недбалість, її критерії.
34. Випадок (казус), його відмінність від кримінально протиправної недбалості.
35. Змішана (подвійна, складна) форма вини, її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
36. Мотив та мета кримінального правопорушення як факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
37. Юридична помилка, її види та значення для кримінальної відповідальності.
38. Фактична помилка, її види та значення для кримінальної відповідальності.
39. Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення.
40. Готування до кримінального правопорушення. Його поняття, ознаки та види.
41. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види. Непридатний замах та його види.
42. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення з матеріальним, формальним та усіченим складом.
43. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення, її поняття і ознаки.
44. Дійове каяття. Його відмінність від добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.
45. Поняття, ознаки (суб'єктивні та об'єктивні) та значення співучасті.
46. Форми співучасті.
47. Види співучасників та їх визначення у КК України.
48. Підстави та межі відповідальності співучасників.
49. Особливості добровільної відмови співучасників.
50. Експес виконавця, його види. Кваліфікація дій співучасників при експесі.
51. Невдале підбурювання і пособництво, безнаслідкова співучасть як спеціальні питання відповідальності за співучасть.
52. Провокація кримінального правопорушення як спеціальне питання відповідальності за співучасть.

53. Співучасть у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом та посередня винність (виконання) як спеціальні питання відповідальності за співучасть.

54. Поняття і види причетності до кримінального правопорушення. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

55. Поняття множинності кримінальних правопорушень, її соціальна та юридична (правова) характеристика. Види множинності.

56. Одиничний як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень.

57. Поняття сукупності кримінальних правопорушень, її ознаки та види.

58. Повторність кримінальних правопорушень, її ознаки, види та значення.

59. Рецидив кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види та значення.

60. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, їх значення.

61. Поняття необхідної оборони. Підстави необхідної оборони та її ознаки.

62. Перевищення меж необхідної оборони. Поняття, ознаки та види.

63. Уявна оборона: її поняття та ознаки. Відповідальність за заподіяну в стані уявної оборони шкоду.

64. Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності.

65. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

66. Поняття та підстави затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Ознаки правомірності затримання.

67. Поняття покарання та його ознаки.

68. Мета покарання та її ознаки.

69. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань за чинним законодавством.

70. Класифікації видів покарання за кримінальним правом.

71. Штраф як вид покарання.

72. Позбавлення військових, спеціальних звань, рангів, чинів, кваліфікаційних класів: зміст, умови та порядок застосування.

73. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: поняття та зміст.

74. Громадські роботи як вид покарання.

75. Виправні роботи як вид покарання.

76. Конфіскації майна: поняття, зміст та види.

77. Арешт як вид покарання.

78. Позбавлення волі на певний строк: зміст, види та строки.

79. Довічне позбавлення волі.

80. Загальні засади призначення покарання.

81. Обставини, які пом'якшують покарання: їх зміст та значення.

82. Обставини, які обтяжують покарання: їх зміст та значення.

83. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

84. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

85. Призначення покарання за сукупністю вироків.
86. Поняття звільнення від відбування покарання з випробуванням та його підстави. Обов'язки, що покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням.
87. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.
88. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: підстави і умови його застосування. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення від покарання.
89. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням: умови, підстави і порядок її заміни.
90. Поняття і види звільнення від кримінальної відповідальності.
91. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
92. Поняття судимості та її значення.
93. Погашення та зняття судимості: поняття та строки.
94. Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акту про помилування.
95. Примусові заходи медичного характеру, їх види. Примусове лікування.
96. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
97. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
98. Примусові заходи виховного характеру, що застосовуються до неповнолітніх.
99. Особливості звільнення від покарання осіб, що вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст.141. (Розділи 1, 2). З наступними змінами і доповненнями.
2. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. №25. Ст.31. з наступними змінами і доповненнями.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Голос України. 2012. № 90-91. З наступними змінами і доповненнями.
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року. Відомості Верховної Ради України. 2014. №49. Ст.3186. З наступними змінами і доповненнями.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 17, ст.71
6. Концепція створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2011 р. №

1193-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1193-2011-%D1%80> (Дата звернення 01.08.2018 р.).

7. Доручення НПУ від 04.01.2018 № 193/05/24-2018 «Про кваліфікацію викрадення чужого майна».

8. Наказ НПУ від 20.01.2018 № 36 «Про деякі питання взаємодії органів та підрозділів Національної поліції України в ході реалізації завдань щодо запобігання кримінальним правопорушенням на території держави, їх виявлення та розслідування».

9. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Олександр Смирнов проти України» від 15 липня 2010 р., остаточне від 15 жовтня 2010 р. Офіційний вісник України. 2011. №15.

10. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві / Упорядник Вереша Р.В. К.: Алерта, 2018. 280 с.

11. Постанови Пленуму Верховного Суду України у справах кримінальної спеціалізації. Харків : Константа, 2018. 320 с.

12. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

13. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 680 с.

14. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. В.О. Навроцького. К.: Юрінком Інтер, 2013. 712 с.

15. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручн. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2018. 394 с.

16. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Харків Т. 1 : Загальна частина. Харків : Право, 2013. 376 с.

17. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 17 : Кримінальне право / редкол. В. Я. Тацій, В. І. Борисов та ін. Харків : Право, 2017. 1064 с.

18. Смельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.

19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 1 верес. 2015 р. / С.В. Петков, О.І. Мотлях, Н.В. Малярчук та ін.. Київ : Центр учб. літ., 2015. 720 с.

20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 20 січ. 2016 р. / О.М. Литвинов, П.Д. Біленчук, К.І. Беляков та ін.. Київ : Центр учб. літ., 2016. 536 с.

21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

Допоміжна:

22. Альошин Д.П. Форми співучасті в новому Кримінальному кодексі України: проблеми реалізації правових норм // Право і безпека. 2002. №1. С.15- 20.

23. Баулін Ю. Кримінальна відповідальність: сутність, зміст та правова форма // Вісник Академії правових наук України. 2003. № 2-3.
24. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності. Київ, 2004. 320 с.
25. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 712 с.
26. Вереша Р. В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 1106 с.
27. Вереша Р.В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 432 с.
28. Грищук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 248 с.
29. Зінченко І. О. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : монографія. Х. : ФІНН, 2008. 336 с.
30. Зінченко І. О. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 256 с.
31. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224 с.
32. Кривоченко Л. М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 120 с.
33. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія / А. В. Горностаї. Х. : Юрайт, 2013. 232 с.
34. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. 256 с.
35. Словник основних кримінально-правових термінів / авт.-укл.: І.О. Кисельов, В.В. Шаблистий, В.О. Лисенко, О.В. Чорна, Л.Г. Якименко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 388 с.
36. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія. Х. : Право, 2016. 256 с.
37. Шаблистий В.В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL : <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua/ru/>.
3. Верховний Суд. URL : <http://www.scourt.gov.ua/>.
4. Академія правових наук України www.aprnu.kharkiv.org
5. Законопроекти України (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua
6. Конституційний Суд України. URL : <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
7. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ. URL : <http://sc.gov.ua/>.

8. Газета «Урядовий кур'єр» www.ukccs.com.ua
9. Газета «Юридична практика» www.practix.com
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL :
<http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL :
<http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL :
<http://www.nbuv.gov.ua/>.
14. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL :
<http://korolenko.kharkov.com/>.
15. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua
16. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.ariu.berdyansk.net

4.4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНОЛОГІЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗЛОЧИННОСТІ»

ТЕМА 1. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти свободи, честі та гідності особи. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.

ТЕМА 2. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень у сфері довкілля та екології.

ТЕМА 3. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ СУСПІЛЬНОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти суспільної безпеки. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з наркоманією.

ТЕМА 4. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинюваних в місцях позбавлення волі.

ТЕМА 5. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Кримінологічна характеристика організованої злочинності. Кримінологічна характеристика професійної злочинності.

ТЕМА 6. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ

ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ЖІНКАМИ ТА ДІТЬМИ

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинених жінками. Види правопорушень. Попереджувальні заходи. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти свободи, честі та гідності особи.
2. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
3. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.
4. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень у сфері довкілля та екології.
5. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти суспільної безпеки.
6. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з наркоманією.
7. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя.
8. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинюваних в місцях позбавлення волі.
9. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
10. Злочинність та її основні характеристики.
11. Кримінологічна характеристика професійної злочинності.
12. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинених жінками.
13. Види правопорушень.
14. Поняття жертви злочину та потерпілого. загальна кримінологічна характеристика жертви злочину.
15. Попереджувальні заходи.
16. Поняття та предмет профілактики злочинності.
17. Мета, завдання, функції та принципи профілактики злочинності.
18. Рівні, види, методи та форми профілактичної діяльності.
19. Правове регулювання та організаційне забезпечення профілактичної діяльності органів внутрішніх справ. Зарубіжний досвід профілактики злочинів.
20. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми.
21. Місце кримінології у системі юридичних та інших наук.
22. Взаємодія з суспільними та природничими науками.
23. Система кримінології.
24. Поняття та загальна характеристика
25. Історія розвитку та сучасний стан кримінології.
26. Сучасний стан кримінологічної науки в Україні, проблеми та перспективи

її розвитку.

27. Органи державної влади і місцевого самоврядування як суб'єкти профілактичної діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основа:

1. Конституція України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст.141. (Розділи 1, 2). З наступними змінами і доповненнями.
2. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. №25. Ст.31. З наступними змінами і доповненнями.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Голос України. 2012. № 90-91. з наступними змінами і доповненнями.
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року. Відомості Верховної Ради України. 2014. №49. Ст.3186. З наступними змінами і доповненнями.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, №17, ст.71
6. Кримінологія: навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)/ С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В.Шевченко, Ю.М.Крамаренко, Г.В.Барабаш, Ю.В.Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.
7. Кримінологія. Академічний курс/за заг. ред. О. М. Литвинова. Кол. авторів. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 588 с.
8. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2т./редкол.:В. В. Сокурєнко (голова), О. М. Бандурка (співголова) та ін.; наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021. 853 с.
9. Кримінологія: питання та відповіді/за заг. ред. О.М. Литвинова. Кол. авторів: Авдєєв О.О., Васильєв А.А. та ін. Х.:Золота миля, 2015. 324 с.
10. Кримінологічний довідник: довідкове видання/з наук. ред. д-ра юрид. наук, професора, академіка НАПрН України Бандурки О. М.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, професора Джужі О. М. і д-ра юрид. наук, професора Литвинова О. М. Харків: Золота миля, 2013. 412 с.

Допоміжна:

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Злочинність як об'єкт феноменологічного аналізу. Право і безпека. 2015. № 3 (58). С. 6–10.
2. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія. Харків: Вид-во ХНУВС, 2011. 308 с.
3. Бєсчастний В. М. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 1. С. 207–213.
4. Блага А.Б. Насильство всім'ї (кримінологічний аналіз запобігання): моногр. Харків: ФО-П Макаренко, 2014. 286 с.
5. Бугаєць А. В. Корислива насильницька злочинність на залізничному транспорті України: моногр. Харків: Право, 2017. 244 с.

6. Голіна В. В., Лукашевич С. Ю., Колодяжний М. Г. Державне прогнозування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні/за заг. ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2012. 286 с.
7. Блажівський Є. М. Моніторинг протидії злочинності в Україні: моногр. Харків: Золота миля, 2013. 214 с.
8. Кулик О.Г. Злочинність в Україні:тенденції,закономірності,методи пізнання: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 288 с.
9. Назаренко Д. О. Кримінологічний аналіз та протидія фоновим для злочинності явищам: моногр. Харків: Золота миля, 2013. 216 с.
10. Шкуро В. В. Суїцидальність в Україні: кримінологічна характеристика та протидія: моногр./за наук. ред. Ю. В. Орлова; Кримінологічна асоціація України. Харків : Панов, 2017. 228 с.
11. Храмцов О.М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства :моногр. Київ : НікаНова, 2015. 314 с.
12. Перелигіна Р.В. Протидія жіночому сімейному насильству: компаративістський аналіз // Протидія злочинності: теорія та практика : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 жовт. 2016 р.) / орг. конф.: О.М. Толочко. С. 444-446.
13. Правові та організаційно-тактичні основи попередження і розкриття злочинів, пов'язаних із застосуванням вибухових речовин чи бойових припасів: монографія / Антонов К.В., Діденко С.В., Філіпенко Н.Є. Херсон : Вид. Чуєв С.М., 2007. 188 с.
14. Правові та організаційно-тактичні основи профілактики пенітенціарної злочинності: навч. посібник // Кол. авторів: Н.Є.Філіпенко, Шендрик В.В., Марков С.В. // ХНУВС. - К.: УВПД ГШ МВС України, 2010. 116 с.
15. Стрільців О. М. Запобігання наркозлочинності: досвід Нідерландів. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ 2016. №4(101). С. 215-225.
16. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є., Акулова А. О. Віктимологічний аспект попередження майнових злочинів на транспорті. Злочинність і протидія їй в умовах сингулярності: тенденції та інновації : зб. тез доп. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті члена Правління Кримінологічної асоціації України, професора Тетяни Андріївни Денисової (м. Харків, 16 квіт. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2021. С. 143-145.
17. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія/Р.С. Орловський. Харків: Право, 2019. 624 с.
18. Філіпенко Н.Є. Кримінологічна діяльність судово-експертних установ України : монографія. Харків : Коллегіум, 2020. 392 с.
19. Філіпенко Н. Є. Поняття, сутність та значення експертної превенції. Наукове видання Вісник кримінологічної асоціації України: Збірник наукових праць. № 1(24). 2021. С. 175-187.
20. Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko, Vitalii Tsymbalistyi. Implementation of Preventive Activity; Foreign Experience in Criminological Work of Forensic Science Institutions Socrates: Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskās fakultātes

elektroniskais juridisko zinātniskorakstužurnāls = Rīga Stradiņš University Faculty of Law Electronic Scientific Journal of Law. Rīga: RSU, 2021, Nr. 1 (19). P. 32-39.

21. Vladislav Fedorenko & Natalia Filipenko & Inesa Shumilo & Volodymyr Nesterovych & Svitlana Nischymna, 2021 Entrepreneurial activity of the IT sector in the conditions of the COVID-19 pandemic and in the post-quarantine period. Entrepreneurship and Sustainability Issues, VSI Entrepreneurship and Sustainability Center, vol.8(4), pages 697-712, June. Handle: RePEc:ssi:jouesi:v:8:y:2021:i:4:p:697-712 DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(43)

22. Dzhuzha, O. M., Vasylevych, V. V., Telefanko, B. M., & Filipenko, N. E. 2021 The Criminological Principles of Crime Prevention in the Field of Physical Culture and Sports of Ukraine. DIXI, 23(2), 1-25. <https://revistas.ucc.edu.co/index.php/di/article/view/3980/3174> (Wed of Science).

23. Nechyporuk, M., Pavlikov, V., Ivanović, A., Filipenko, N. (2021) Forensic Science Possibilities Within The Framework Of Criminal Proceedings While Aviation Accidents (Review Article). Archives of Criminology and Forensic Sciences. 1(3). 56-66. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.3.2021.05>.

24. Шинкаренко І.Р., Спіціна Г.О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх. 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: DOI:10.31733/2078-3566-2020-2-253-262

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL : <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua/ru/>.
3. Верховний Суд. URL : <http://www.scourt.gov.ua/>.
4. Академія правових наук України www.apnu.kharkiv.org
5. Законопроекти України (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua
6. Конституційний Суд України. URL : <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
7. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ. URL : <http://sc.gov.ua/>.
8. Газета «Урядовий кур'єр» www.ukcc.com.ua
9. Газета «Юридична практика» www.practix.com
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
13. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com/>.
14. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua

15. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.ariu.berdyansk.net

16. Юридичний факультет Київського національного економічного університету www.uf-kneu.kiev.ua

17. Юридичний сайт Київського національного університету внутрішніх справ www.naiu.kiev.ua

18. Національна Парламентська бібліотека України www.nplu.kiev.ua

19. Бібліотека ім. Лесі Українки www.lucl.lucl.kiev.ua

20. Бібліотека Верховної Ради України www.rada.kiev.ua/library.

4.5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ ПРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Соціальна обумовленість та необхідність оперативно-розшукової діяльності на різних етапах розвитку держави. Історичні передумови появи загальних засад оперативно-розшукової діяльності. Сиск епохи феодалізму. Прийоми та засоби розшуку Київської Русі (IX – поч. XIII ст.). Розшук за часів феодальної роздробленості (поч. XIII – XIV ст.). Судочинство на українських землях за часів Великого князівства Литовського (сер. XIV – 1569 р.). та за доби Козацько-Гетьманської держави (XVII – XVIIIст.). Становлення окремих напрямків оперативно-розшукової діяльності на теренах України XIX-XX ст. Поява та напрями розвитку наукових уявлень про зміст оперативно-розшукової діяльності. Етапи становлення сучасної системи оперативно-розшукової діяльності на землях України.

Предмет та система оперативно-розшукової діяльності як науки і як навчальної дисципліни. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з кримінальним правом, кримінальним процесом, криміналістикою, теорією держави та права, адміністративним правом, кримінологією та іншими галузями.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, сутність оперативно-розшукової діяльності. Мета та завдання оперативно-розшукової діяльності. Місце оперативно-розшукової діяльності в системі протидії злочинності. Морально-етичні основи оперативно-розшукової діяльності. Етичні і правові гарантії дотримання законності, конституційних прав та свобод громадян під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Оперативно-розшукова діяльність як вид правоохоронної діяльності. Завдання оперативно-розшукової діяльності. Правові основи оперативно-розшукової діяльності.

Принципи оперативно-розшукової діяльності: конституційні, загальні та

спеціальні. Конституційні гарантії дотримання прав і свобод громадян під час оперативно-розшукової діяльності. Загальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Поняття та сутність принципів верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини. Спеціальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Поняття та сутність принципів поєднання гласних і негласних заходів в оперативно-розшуковій діяльності, конспірації, конфіденційності негласного співробітництва, наступальності, плановості, взаємодії.

Тема 3. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність: поняття, функції, завдання.

Поняття та види суб'єктів та учасників оперативно-розшукової діяльності. Мета та завдання діяльності підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність: Національна поліція підрозділи кримінальної та спеціальної поліції; Державне бюро розслідувань - оперативні, оперативно-технічні, внутрішнього контролю, забезпечення особистої безпеки; Служба безпеки України – оперативні підрозділи Центрального управління, регіональних органів та органів військової контррозвідки; Служба зовнішньої розвідки України – підрозділи агентурної розвідки, оперативно-технічними, власної безпеки; Державної прикордонної служби України - розвідувальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону (агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки), підрозділами забезпечення внутрішньої безпеки та власної безпеки, оперативного документування, оперативно-розшуковими та оперативно-технічними.

Нормативно-правова регламентація діяльності підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

Характеристика підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність у конкретних правоохоронних органах та їх повноваження. Вимоги до особистих та професійних якостей працівників оперативних підрозділів. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів. Соціальні гарантії, що надаються працівникам оперативних підрозділів та їх близьким у разі загрози їх життю, здоров'ю у зв'язку зі здійсненням оперативно-розшукової діяльності.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНІЧНИХ ТА НАУКОВИХ ЗАСОБІВ

Теоретичні, соціально-правові передумови використання під час оперативно-розшукової діяльності спеціальних технічних та наукових засобів. Поняття засобів забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Правова основа використання засобів оперативно-розшукової діяльності. Види засобів, що застосовуються в оперативно-розшуковій діяльності. Технічні засоби забезпечення отримання та фіксації інформації, зразків об'єктів, речей і документів під час проведення оперативно-розшукової діяльності. Критерії ефективності застосування спеціальних засобів під час проведення оперативно-розшукової діяльності.

Інформація як основа організаційно-правового забезпечення протидії злочинності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Поняття, види та джерела утворення оперативно-розшукової інформації. Гарантії законності у використанні інформації оперативно-розшукової діяльності у протидії злочинності.

Поняття, призначення та об'єкти оперативних обліків правоохоронних органів щодо вирішення задач протидії злочинності. Види обліків: оперативно-розшукові, криміналістичні, адміністративні та інші.

Поняття, структура, формування та використання автоматизованих інформаційних систем. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності; про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення; про способи скоєння кримінальних правопорушень тощо. Порядок використання інформації в оперативно-розшуковій діяльності. Основні напрямки удосконалення обліків як засобу інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.

Одорологія та фізіологічні основи застосування собак в оперативно-розшукових цілях правоохоронними органами України.

ТЕМА 5. ВЗАЄМОДІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Взаємодія під час здійснення оперативно-розшукової діяльності: поняття, зміст форми реалізації. Фактичні передумови, правові засади і напрями взаємодії органів і підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, між собою та з іншими державними органами. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби із зло чинністю.

ТЕМА 6. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА ПІДРОЗДІЛІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Загальна характеристика прав та обов'язків підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Обов'язки різноманітних підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Форми реалізації прав та обов'язків підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність: пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп; оперативно-розшукова профілактика; провадження за оперативно-розшуковими справами.

Поняття, зміст та підстави класифікації оперативно-розшукових заходів на групи. Загальна характеристика оперативно-розшукових заходів, які не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора, підстави та умови їх застосування, а також організаційно-тактичні алгоритми здійснення означених заходів.

Порядок отримання дозволу слідчого судді на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання отриманої інформації. Структура та зміст клопотання оперативного підрозділу до слідчого судді на отримання дозволу для проведення ОРЗ, які тимчасово обмежують права людини. Дотримання режиму секретності під час проведення оперативно-розшукових заходів та їх використання для вирішення завдань протидії злочинності.

Фактичні передумови, правові засади і напрями взаємодії органів і

підрозділів, що здійснюють ОРД, між собою та з іншими державними органами. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби із зло чинністю.

ТЕМА 7. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОВАДЖЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ СПРАВ

Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.

Порядок заведення оперативно-розшукової справи. Строки ведення оперативно-розшукових справ, порядок їх продовження. Припинення та поновлення обчислення строку ведення оперативно-розшукової справи. Підстави та порядок закриття оперативно-розшукової справи.

Визначення результатів оперативно-розшукової діяльності, їх характеристика і види. Основні напрями використання результатів оперативно-розшукової діяльності: як приводи та підстави для початку досудового розслідування; для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні; для попередження, виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень, розвідувально-підбивних посягань проти України; для розшуку злочинців та осіб, які безвісти зникли; для забезпечення безпеки працівників суду, правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів, а також співробітників розвідувальних органів України та їх близьких родичів, осіб, які конфіденційно співробітничали або співробітничали з розвідувальними органами України та членів їх сімей; для взаємного інформування підрозділів, уповноважених здійснювати оперативно-розшукову діяльність, та інших правоохоронних органів; для інформування державних органів. Умови, порядок і способи використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному судочинстві та передачі матеріалів оперативно-розшукової діяльності органам досудового розслідування. Напрямки їх використання для вирішення завдань кримінального судочинства.

ТЕМА 8. СПРИЯННЯ ЗДІЙСНЕННЮ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правові та морально-етичні засади сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності. Сприяння оперативним підрозділам у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності органами державної влади, підприємствами, установами незалежно від форми. Правові та організаційні основи залучення осіб до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. Використання та гарантії державного захисту осіб, які конфіденційно залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. Умови звільнення від відповідальності негласних працівників, які заподіяли шкоду правам, свободам людини, інтересам держави під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Соціальні гарантії, пільги, що надаються таким особам, якщо настала інвалідність або смерть у зв'язку з виконанням завдань оперативно-розшукової діяльності.

Порядок та підстави гарантування безпеки осіб, які беруть участь у здійсненні оперативно-розшукових заходів.

ТЕМА 9. КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Контроль та нагляд за законністю під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Види контролю за законністю під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Органи - суб'єкти, уповноважені на здійснення контролю за діяльністю підрозділів, що мають право проводити ОРД. Контроль та нагляд за законністю у сфері оперативно-розшукової діяльності Президентом України. Зміст та форми парламентського контролю у галузі оперативно-розшукової діяльності. Зміст громадського контролю у сфері оперативно-розшукової діяльності. Поняття та форми відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю. Способи та мета відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю. Зміст Законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про прокуратуру», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Кримінального процесуального кодексу України та відомчих нормативних актів щодо прокурорського нагляду в оперативно-розшуковій діяльності.

Поняття судового контролю за обмеженням прав і свобод людини під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Види об'єктів судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності. Предмет судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності. Мета, завдання та напрямки судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності. Види судового контролю за оперативно-розшуковою діяльністю. Принципи судового контролю за оперативно-розшуковою діяльністю. Процедура судового контролю за законністю в оперативно-розшуковій діяльності. Правовий статус слідчого судді у кримінальному та оперативному провадженні. Повноваження слідчого судді у кримінальному провадженні. Положення ст. 247 Кримінального процесуального кодексу України щодо слідчого судді, який надає дозвіл на проведення оперативно-розшукових заходів, що обмежують конституційні права громадян. Вимоги, яким повинні відповідати алгоритму судового контролю за обмеженням прав і свобод людини під час ОРД. Ідентифікація теорій контролю в системі наукових знань.

Прокурорський нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю: Завдання прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю. Зміст предмета прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю. Повноваження прокурорів, які виконують функції нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю. Форми та методи прокурорського нагляду за дотриманням законності в оперативно-розшуковій діяльності. Правова основа відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю. Форми відомчого контролю за ОРД.

ТЕМА 10. ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВІ) ДІЙ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття, завдання, види негласних слідчих (розшукових) дій та їх місце у системи слідчих (розшукових) дій. Об'єкти відносно яких можливо проводити негласні слідчі (розшукові) дії.

Суб'єкти, уповноважені на прийняття рішення ініціювати проведення негласних слідчих (розшукових) дій, санкціонувати їх проведення під час кримінального провадження. Суб'єкти, уповноважені безпосередньо здійснювати НС(Р)Д. Загальні основи використання можливостей оперативних підрозділів під час кримінального провадження. Суб'єкти, що уповноважені зберігати результати

проведення НС(Р)Д.

Види негласних слідчих (розшукових) дій та підстави їх класифікації: за ступеню втручання в права та свободи громадян; за об'єктами та суб'єктами провадження; засобами, що використовуються під час проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій; завданнями, що вирішуються під час НС(Р)Д можливістю використовувати конфіденційну співпрацю з іншими особами під час їх проведення то що.

Правові засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час кримінального провадження. Загальні організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Напрямки використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях.

ТЕМА 11. ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ТАКТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ

Загальні організаційні засади проведення заходів передбачених правами підрозділів (ОРЗ), що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Етапи здійснення ОРЗ. Оперативна обстановка: поняття, сутність. Оперативно-розшукова ситуація: поняття, сутність. Типові оперативно-розшукові ситуації, у яких суттєво обмежуються конституційні права та свободи громадян. Організація як функція управління у сфері проведення ОРЗ. Стратегічний та оперативно-тактичний рівні організації проведення ОРЗ. Загальні тактичні засади проведення ОРЗ.

Психологічна правова характеристика оперативно-розшукової діяльності. Зміст психологічної характеристики діяльності працівника підрозділу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність. Психологічні засади проведення ОРЗ. Структурно-функціональна модель отримання інформації оперативними працівниками. Вербальні та невербальні засоби отримання інформації під час проведення ОРЗ. Структурно-функціональна модель взаємодії у процесі спілкування оперативного працівника в умовах конкретної ситуації. Рівні спілкування під час ОРЗ. Психологічні умови досягнення результату під час ОРЗ.

ТЕМА 12. ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ОКРЕМИМ ВИДАМ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Загальна та оперативно-розшукова характеристика окремих видів кримінальних правопорушень: поняття, теоретично-прикладна модель. Організаційно-методичні засади діяльності підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення кримінальних правопорушень та викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.

Організація першочергових та подальших оперативно-розшукових заходів підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. при отриманні інформації про кримінальні правопорушення.

Організаційно-тактичні засади виконання письмових доручень слідчого, вказівок прокурора та ухвали слідчого судді суду і запитів повноважних державних органів, установ та організацій про проведення С(Р)Д та НС(Р)Д, або оперативно-

розшукових заходів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Предмет та система оперативно-розшукової діяльності як науки і як навчальної дисципліни.
2. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з кримінальним правом, кримінальним процесом, криміналістикою, теорією держави та права, адміністративним правом, кримінологією та іншими галузями.
3. Принципи оперативно-розшукової діяльності: конституційні, загальні та спеціальні.
4. Конституційні гарантії дотримання прав і свобод громадян під час оперативно-розшукової діяльності.
5. Загальні принципи оперативно-розшукової діяльності.
6. Поняття та сутність принципів верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини.
7. Спеціальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Поняття та сутність принципів поєднання гласних і негласних заходів в оперативно-розшуковій діяльності, конспірації, конфіденційності негласного співробітництва, наступальності, плановості, взаємодії.
8. Характеристика підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність у конкретних правоохоронних органах та їх повноваження.
9. Вимоги до особистих та професійних якостей працівників оперативних підрозділів.
10. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів.
11. Соціальні гарантії, що надаються працівникам оперативних підрозділів та їх близьким у разі загрози їх життю, здоров'ю у зв'язку зі здійсненням оперативно-розшукової діяльності.
12. Поняття, структура, формування та використання автоматизованих інформаційних систем.
13. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності; про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення; про способи скоєння кримінальних правопорушень тощо.
14. Порядок використання інформації в оперативно-розшуковій діяльності.
15. Основні напрямки удосконалення обліків як засобу інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
16. Одорологія та фізіологічні основи застосування собак в оперативно-розшукових цілях правоохоронними органами України.
17. Взаємодія під час здійснення оперативно-розшукової діяльності: поняття, зміст форми реалізації.
18. Фактичні передумови, правові засади і напрями взаємодії органів і підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, між собою та з іншими державними органами.
19. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби із зло чинністю.

20. Поняття, зміст та підстави класифікації оперативно-розшукових заходів на групи.

21. Загальна характеристика оперативно-розшукових заходів, які не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора, підстави та умови їх застосування, а також організаційно-тактичні алгоритми здійснення означених заходів.

22. Порядок отримання дозволу слідчого судді на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання отриманої інформації.

23. Структура та зміст клопотання оперативного підрозділу до слідчого судді на отримання дозволу для проведення ОРЗ, які тимчасово обмежують права людини.

24. Дотримання режиму секретності під час проведення оперативно-розшукових заходів та їх використання для вирішення завдань протидії злочинності.

25. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби із зло чинністю.

26. Визначення результатів оперативно-розшукової діяльності, їх характеристика і види.

27. Основні напрями використання результатів оперативно-розшукової діяльності.

28. Умови, порядок і способи використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному судочинстві та передачі матеріалів оперативно-розшукової діяльності органам досудового розслідування.

29. Напрямки їх використання для вирішення завдань кримінального судочинства.

30. Правові та морально-етичні засади сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності.

31. Сприяння оперативним підрозділам у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності органами державної влади, підприємствами, установами незалежно від форми.

32. Правові та організаційні основи залучення осіб до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

33. Використання та гарантії державного захисту осіб, які конфіденційно залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

34. Умови звільнення від відповідальності негласних працівників, які заподіяли шкоду правам, свободам людини, інтересам держави під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.

35. Соціальні гарантії, пільги, що надаються таким особам, якщо настала інвалідність або смерть у зв'язку з виконанням завдань оперативно-розшукової діяльності.

36. Порядок та підстави гарантування безпеки осіб, які беруть участь у здійсненні оперативно-розшукових заходів.

37. Поняття судового контролю за обмеженням прав і свобод людини під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.

38. Види об'єктів судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності. Предмет судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності.

39. Мета, завдання та напрямки судового контролю під час оперативно-розшукової діяльності.
40. Види судового контролю за оперативно-розшуковою діяльністю.
41. Принципи судового контролю за оперативно-розшуковою діяльністю.
42. Процедура судового контролю за законністю в оперативно-розшуковій діяльності.
43. Правовий статус слідчого судді у кримінальному та оперативному провадженні.
44. Повноваження слідчого судді у кримінальному провадженні.
45. Вимоги, яким повинні відповідати алгоритму судового контролю за обмеженням прав і свобод людини під час ОРД.
46. Ідентифікація теорій контролю в системі наукових знань.
47. Прокурорський нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю.
48. Поняття, завдання, види негласних слідчих (розшукових) дій та їх місце у системі слідчих (розшукових) дій.
49. Об'єкти відносно яких можливо проводити негласні слідчі (розшукові) дії.
50. Суб'єкти, уповноважені на прийняття рішення ініціювати проведення негласних слідчих (розшукових) дій, санкціонувати їх проведення під час кримінального провадження.
51. Суб'єкти, уповноважені безпосередньо здійснювати НС(Р)Д. Загальні основи використання можливостей оперативних підрозділів під час кримінального провадження.
52. Суб'єкти, уповноважені зберігати результати проведення НС(Р)Д.
53. Види негласних слідчих (розшукових) дій та підстави їх класифікації
54. Підстави щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час кримінального провадження.
55. Загальні організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
56. Напрямки використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях.
57. Загальні організаційні засади проведення заходів передбачених правами підрозділів (ОРЗ), що здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
58. Етапи здійснення ОРЗ.
59. Оперативна обстановка.
60. Оперативно-розшукова ситуація.
61. Стратегічний та оперативно-тактичний рівні організації проведення ОРЗ. Загальні тактичні засади проведення ОРЗ.
62. Загальна та оперативно-розшукова характеристика окремих видів кримінальних правопорушень.
63. Організація першочергових та подальших оперативно-розшукових заходів підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
64. Організаційно-тактичні засади виконання письмових доручень слідчого.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30 (з наступними змінами).
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. Юридичний вісник. 1998. №4. С. 5.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Голос України. 2001. 10 січ.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності / Резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 р. ІАЦ Ліга бізнесінформ, 2006.
5. Кримінальний кодекс України. ВВР України. 2001. №25-26. Ст.131 (з наступними змінами та доповненнями).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. ВВР України. 2012. №3-4. Ст.21. (з наступними змінами та доповненнями).
7. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994. ВВР України. 1994. №16. Ст. 93 (з наступними змінами та доповненнями).
8. Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993. ВВР. 2009. № 36-37. Ст. 50. (з наступними змінами та доповненнями).
9. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. ВВР України. 1992. №48. Ст. 650. (з наступними змінами та доповненнями).
10. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві Закон України від 23.12.1993. ВВР України.1994. № 11. Ст. 296. (з наступними змінами та доповненнями).
11. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб: Закон України від 04.03.1998 ВВР України. 2009. №10-11. (з наступними змінами та доповненнями).
12. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 червня 2005 року № 2713-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 30, ст.409. (з наступними змінами та доповненнями).
13. Про захист інформації в автоматизовано-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 року. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 31. Ст. 286. (з наступними змінами та доповненнями).
14. Про Національну поліцію: Закон України від 15 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379 (з наступними змінами та доповненнями).
15. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2013 року. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 208 (з наступними змінами та доповненнями).
16. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55(з наступними змінами та доповненнями).URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
17. Національна стратегія у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021 «Про Національну стратегію у сфері прав

людини» URL: (з наступними змінами та доповненнями).<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>

18. Стратегія боротьби з організованою злочинністю: Розпорядження Кабінета Міністрів України № 1126-р від 16 вересня 2020 р. «Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>.

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України». (з наступними змінами та доповненнями).

20. Положення про Національне центральне бюро Інтерполу: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220. Зібрання Постанов уряду України. 1994. № 2. Ст. 25. (з наступними змінами та доповненнями).

21. Закон України Про контррозвідувальну діяльність. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 12, ст.89). {Із змінами та доповн. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>,

22. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992. ВВР України. 2011. №32. Ст. 314. (з наступними змінами та доповненнями).

23. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993. ВВР України. 2011. №23. Ст. 160. (з наступними змінами та доповненнями).

24. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991. ВВР України. 2011. №30. Ст. 279. (з наступними змінами та доповненнями).

25. Про службу безпеки України: Закон України № 2229-ХІІ від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. N 27. ст. 382.(з наступними змінами та доповненнями).

26. Про бюро економічної безпеки України: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2021, № 23, ст.197 . URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text\(01.09.2022\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text(01.09.2022)).

27. Про колективні договори й угоди: Закон України № 3356-ХІІ від 1.07.1993 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1993. – N 36. – ст. 361.(з наступними змінами та доповненнями).

28. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. ВВР України. 1994. - № 11. - Ст. 296. (з наступними змінами та доповненнями).

29. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю Наказ Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 січня 2021 р.

за № 52/35674.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>

30. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні / Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від «16» листопада 2012 року №№ 114/1042/516/936/16875/5

31. Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України: Наказ Національної поліції України від 23.10.2019 року № 1077 «Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України».

Допоміжна:

1. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність : підруч. для ВНЗ МВС. Харків: / О. М. Бандурка ; МВС України, Нац. ун-т внутр. справ , 2002. Ч. 1. С. 10–52.

2. Оперативно-розшукова діяльність : навч. посіб. : [для студентів ВНЗ] / за заг. ред. О. М. Джузи. Київ: НАВСУ, 2009. 486 с.

3.

4. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посіб. / О. О. Подобний. Одеса: ОДУВС, 2021. 142 с. URL.: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

5. Оперативно-розшукова діяльність : навч. посіб. / упоряд. І. В. Тетарчук. – 2-ге вид., перероб. та допов. Київ, 2022. 242 с. Режим доступу: <https://jurkniga.ua/contents/operativno-rozshukova-diyalnist-dlya-pidgotovki-do-ispitiv-.pdf>

6. Основи оперативно-розшукової діяльності [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Електрон. текст. дані. Луцьк, 2023. 147 назв.

7. Мукоїда Р.В. Основи оперативно-розшукової діяльності: Навчально-методичний посібник. Одеса: ОДУВС, 2016. 193 с.

8. Шинкаренко І.Р. Правові та організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій: навчальний посібник. / І. Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина, І. І. Шинкаренко, С.І. Перепелиця / За заг. Ред. Професора Шинкаренко І.Р. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2022. 351 с. ISBN

9. Шинкаренко І.Р. Правове регулювання оперативно розшукової діяльності та здійснення негласних слідчих (розшукових) дій(структурно-логічні схеми): навч. посіб./ І.Р. Шинкаренко, І.О. Шинкаренко, О.В. Кириченко / за ред. професора І.Р. Шинкаренка. Дніпро.: ДДУВСЛіра ЛТД, 2015. 272 с.

10. Шинкаренко І.Р. Система оперативно-розшукових заходів: навч. посібник / [І. Р. Шинкаренко, О. В. Кириченко, А. М. Ханькевич, І. О. Шинкаренко]. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. 292 с.

11. Шинкаренко І.Р.Правові та організаційні основи здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій (структурно-логічні схеми) підрозділами кримінальної поліції: навчальний посібник / І.Р. Шинкаренко, І.О. Шинкаренко, О.В. Кириченко / за ред. професора І.Р. Шинкаренка. Дніпро : ДДУВС, 2017. 224 с.

12. Правові та організаційні основи використання спеціальної техніки у протидії злочинності : навч. посібник / [Д.Б. Санакоєв, І.Р. Шинкаренко] / за заг. ред. проф. І.Р. Шинкаренка. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 260 с.

13. Шинкаренко І.Р. Загальні основи здійснення тактичних комбінацій під час оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій: Навч. посіб. / І.Р. Шинкаренко, К.О. Чаплинський. Д.: ДДУВС, 2016. 158 с.

14. Шинкаренко І.Р. Етапи формування моделей оперативно-розшукової діяльності сил правопорядку та спецслужб на теренах України. Науковий вісник ДДУВС: Збірник наукових праць. 2018. № 1 . С. 9-16. (включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава) DOI : 10.31733/2078-3566-2018-1-9-16

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL : <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua/ru/>.
3. Верховний Суд. URL : <http://www.scourt.gov.ua/>.
4. Академія правових наук України www.apnu.kharkiv.org
5. Законопроекти України (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua
6. Конституційний Суд України. URL : <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
7. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ. URL : <http://sc.gov.ua/>.
8. Газета «Урядовий кур'єр» www.ukcc.com.ua
9. Газета «Юридична практика» www.practix.com
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
13. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com/>.
14. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua
15. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.arju.berdyansk.net
16. Юридичний факультет Київського національного економічного університету www.uf-kneu.kiev.ua
17. Юридичний сайт Київського національного університету внутрішніх справ www.naiu.kiev.ua
18. Національна Парламентська бібліотека України www.nplu.kiev.ua
19. Бібліотека ім. Лесі Українки www.lucl.lucl.kiev.ua
20. Бібліотека Верховної Ради України www.rada.kiev.ua/library.